

NƏCİBƏ İLKİN

NİŞANLI MƏZAR

(hekayə)

Adəti üzrə, məktəbdən çıxan kimi dayanacağına tərəf tələsdi. Yenə də fikirli idi. Çatılmış qaşlarının tən ortasındakı düyün üzünə çox ciddi bir görkəm verirdi. Kənardan baxanlar bu qızın çiyində ağır bir dərd yükü daşdığını asanlıqla hiss edirdilər. Arxasınca qarabaqara gəzən Rəvan da onun çəkdiyi bu ağrı-acıdan çoxdan xəbərdar idi. Qonşu idilər Nərgizlə. Qibtə ediləsi ziyalı bir ailənin övladı olsa da, qonşu qızın həyatı, taleyi Rəvanı çox üzürdü. Bacarsa idi, Nərgizə yaxından kömək edə, onu uşaqılıq illərindən bəri içindən yeyən sıxıntılardan qurtarardı. Amma necə? Qıza yaxınlaşmağa belə cürəti çatmırdı. Qaribəsi də bu idi ki, məhəllədə müəyyən bayram günləri ilə əlaqədar keçirilən şənliklərdə Nərgizlə olub-keçənlərdən danışır, amma kənarda ona yaxınlaşmağa cürət etmirdi. Nə desin, nəyi bəhanə edib yaxınlaşsın? “Nərgiz, olar sizi məktəbdən evə qədər ötürüm? Ya da bu gün hava yaxşıdır, mən də institutdan tez çıxacağam. Bəlkə, dərstdən sonra bir az gəzək? Nərgiz, səndə maraqlı kitablar var? Məndə də kitablar çoxdur. Bəlkə, dəyişib növbə ilə oxuyaq, dünyada baş verənləri müzakirə edək?” Bütün bu suallarla hər gün özünü yorsa da, sonda yenə susur, təsəllisi qızı kənardan izləmək olurdu. Evdəkilər də onun hərəkətlərindəki dəyişikliyi hiss etmişdilər. Anası Məqbulə gülə-gülə dedi:

– Bax hələ, dəridən qabıqdan çıxdı bu uşaq. Gör pəncərədən necə pusur? Sərdar kişi açıq sözsöhbətləri sevmədiyini üçün onun sözlərini ciddi qarşılayıb təmkinlə cavab verdi:

– Burada pis heç nə görmürəm. Evlənen vaxtıdır:

seçimini özü etsin. Nərgiz də yaxşı qızıdır, gözümlərimizin qabağında böyüyüb zavallı. Mən Yaqubla danışaram, görüm bu işə necə baxır?

Rəvanın gözləri qarşı binanın pəncərəsindən çəkilmirdi. Duyurdu ki, Nərgiz də onun baxışlarındakı mənanı anlayır, amma nədənsə çox etinasızdır və bu etinasızlıq qorxudurdu onu. Ailədəki ciddi problemlərin Nərgizi kədər libasına bürüdüyünü də yaxşı bilirdi. Buna görə də etinasızlığı təbii sayır, nə vaxtsa onun qəlbinə yol tapacağına inanırdı.

Nərgiz həmişəki kimi dərslərini hazırlayandan sonra mətbəxə keçdi. Bulaşq qab-qacaq onu gözləyirdi. Atası hələ gəlməmişdi, kiçik qardaşı və bacısı isə dərslə məşğul idilər. Anaları bu evi tərk edib getdiyi gündən ev işlərinin bütün ağırlığı Nərgizin üzərində idi. O, ev işləri ilə bərabər ailədəki ağrı-acının da bütün yükünü çiyinə almış, uşaqların üzülməsini istəməmişdi. Atası hər gün səhər evdən gedir, axşam qayıdırdı. Zeynəb evi tərk edib gedən gündən bəri Yaqub uşaqlarını korluq çəkməyə qoymasa da, onlara mənavi dayaq ola bilmirdi. Onun fikrinə görə, əgər evdə soyuducu ağızına qədər dolu idisə, demək, hər şey qaydasında idi. Üst-başından gələn zərif qadın ətiqlərinin qoxusu, köynəyindəki rəngli dodaq boyalarının izi Yaqubun “yaxşı həyat” sürməsindən xəbər verirdi. Nərgiz əvvəllər bunu qəbul edə bilmir, otağına çəkilib saatlarla ağlayırdı. Amma zaman keçdikcə hər şey dəyişdi, yaşından tez böyüdü, tez aqilləşdi: övladlarını ögey ana əlinə verməyən atası ilə təsəlli tapdı Nərgiz. O, yaxşı bilirdi ki, anası qayıtmayacaq və qayıtsa belə, yenidən ailənin bir üzvü kimi qəbul edilməyəcək. Anasının

ailəni niyə tərki etiyini, hara getdiyini atasından soruşmağa cəsarəti çatmırdı. Qonşu qadınların dediqodularına, anasının yad bir kişiyyə qoşularaq evi tərki etməsinə inana bilmirdi. Hamı kimi o da anasını sevirdi, gözəl siması gözlərinin önündən bir an da olsa, çəkilmirdi. Gecələr əllərini ana kimi bacı-qardaşının saçlarına çəkərək qayğı göstərirdi, amma özünün sığal görməyən saçları da bu qayğıya möhtac idi. O başa düşürdü ki, gec-tez dünyasını dəyişən anaların yoxluğunu qəbul etmək çox çətindir, amma evini, uşaqlarını atıb-gedən ananın hərəkətini həzm etmək mümkün deyil. Məktəbdə ana haqqında şeirlər söylənəndə, inşa yazılarda baxışlarını gizlətməyə yer tapmır, xəcalət çəkir, anasının bağışlanmaz günahının əzabını yaşayır, hər gün ölüb-dirilirdi Nərgiz.

Uşaqlıqdan bəri çəkdiyi acılar beynində yükə çevrilirdi. Bəzən bu yük neçə dəqiqə davam edən güclü baş ağrılarına səbəb olur, əlləri ilə başını tutur, bu ağrıların keçib getməyini gözləyirdi. Şiddətli ağrılar keçəndən sonra dərinə nəfəs alırdı. Əvvəllər bu ağrılar beş-on dəqiqə davam edirdisə, getdikcə dəqiqələrin sayı çoxalır, onu daha kəskin ağrılar narahat edirdi. Amma Nərgiz nə vaxtsa anası ilə qovuşacağı günü gözləyir, bu ağrıların da keçib gedəcəyinə inanırdı.

– Salam Nərgiz, - nəhayət, Rəvan anası ilə söhbətdən sonra özündə güc tapıb ona yaxınlaşdı. Nərgiz dönüb baxsa da, üzündəki ifadə dəyişmədi. Dilucu salamı aldı. - Dediklərim əhvalını, bəlkə də, dəyişməyəcək. Amma istəyirəm, biləsən ki...

– Nə? Nəyi bilim? Məndən xoşun gəldiyini? Mənimlə əylənmək istədiyini? Mən heç kəsi bu fürsətdən istifadə etməyə qoymaram. Başa düşürsən? İmkan vermərəm. Axı ananın həyatının mənim həyatımla nə əlaqəsi? Ölüb! Ölüb o insan. Yoxdur. Bunu birdəfəlik anlayın, - Nərgiz özündən ixtiyarsız çığırdı. Rəvan söz tapa bilmədi, amma eşitdikləri ona cəsarət verdi:

– Sən nə danışırsan? Bu nə söhbətdi? Gözləməzdədim səndən.

– Bu söhbətləri tələbə dostlarınla edərsən. Dərsə keçirikəm deyib Nərgiz yoluna davam etdi. Elə bu vaxt Rəvanın arxadan dediyi sözlər qulağında cingildədi:

– Anamla atam axşam sizə gələcəklər.

Axşam qapını döyən qonaqları Nərgiz hörmətlə qarşıladı. Bir azdan Yaqub da gəldi. Xeyli söhbətdən sonra qonşular mehribanlıqla sağollaşdılar. İndi Nərgiz atasının ona nə deyəcəyini gözləyirdi. Atasını məsələni açarkən Nərgiz çəkinmədən dedi:

– Axı mən indi o halda deyiləm, ata. Həm də məktəbi bitirməmişəm. Bir az vaxt ver mənə, düşünməliyəm.

– Bu, təbiidir. Sən gec-tez ailə qurmalısən. Rəvan yaxşı oğlandır. Əminəm ki, sənə qayğına qalacaq deyib Yaqub yazıq görkəm aldı, nə qədər sevinəsə də, gözlərindəki kədəri gizlədə bilmədi.

– Yaxşı, bir söz demirəm. Amma, o gəlsin, sonra...
– Nərgiz sözünü bitirmədən ağladı.

– O gəlməyəcək. Gəlsə də, mən qəbul etməyəcəyəm. Bu qədər. Gecən xeyrə qalsın.

Nərgiz bilirdi ki, anası gəlməyəcək. Amma nədənsə onun geriyə - ailəyə dönəcəyi günü gözləyirdi. Otağına keçib pəncərəni açdı. Gözləri yenə də Rəvanın baxışları ilə toqquşdu. Dərhal pəncərəni bağlayıb pərdəni çəkdi və növbəti şiddətli ağrı ilə baş-başa qaldı. “Yox, belə olmaz. Atama ağrılarım barədə nə isə deməliyəm. Niyə? Axı niyə deyim? Bilsə, dərhal məni həkimə aparacaq. Mən isə istəmirəm, istəmirəm. Yaşamaq istəmirəm”, - pıçıldayaraq üzü üstə yatağa uzanıb ağladı. Son zəng tədbiri bitəndən bir neçə gün sonra Nərgizə nişan taxıldı. Qara buludlar bu nişan şamlarının şölələri ilə birgə ailənin başı üzərindən uzaqlaşdı. Qonşular ehtiramla hal-əhval tutdular, əvvəlki günlər tamamilə unuduldu. Qohumların da ayağı yenidən tanış evin kənarına dəydi. Toya hazırlaşmaq gedir, ailə məsələləri müzakirə olunurdu. Nərgiz bu bir neçə gündə dəyişmiş, elə bil böyümüş, daha da gözəllənmişdi. Övladlarının acısını çəkən, hər gecə onların gələcək həyatı barədə narahat olub düşünən Yaqubun da qırışları açılmışdı. Rəvan tez-tez Nərgizlə birgə gəzintiyyə çıxır, hər ikisi xoş anlar yaşayırdı. Rəvan onu ömrü boyu sevəcəyinə, anasız keçirdiyi o acı günləri unuduracağına söz vermişdi. Nərgizin ağrıları artanda isə Rəvan bunun yaxşı bir əlamət olmadığını duydu, qızın tez-tez özündən getməsinə evdəkilərə danışdı. Söz-söhbət Yaquba da çatdı.

Nərgiz ciddi həkim nəzarəti altınla saxlanılmalı, müalicə olunmalı idi. Lakin bir səhər həkimin qoyduğu diaqnoz ailənin bütün xoşbəxtliyinə son qoydu. Sərdar həkim kövrələrək: – Vəziyyəti çox ağırdır, xəstənin ürəyinə xal salmayın. Qoy son günlərini xoşbəxt yaşasın barı,- dedi. Nərgizdən başqa hər kəs bu ağır xəstəliyin adını bilirdi. Rəvan özündən çox bu bəxtsiz sevgilisində ağlayır, yanından bir an belə çəkilmir, onu ümidləndirirdi. Nərgiz isə nə danışır, nə də deyilən sözlərə reaksiya verirdi. Ancaq bir nöqtəyə baxb durur, onu dərddə salan insanı arzulayırdı. O bu arzu ilə də Rəvanın qolları arasında həyatını bitirdi. Toya hazırlaşan bütün qohumlar dəfndə iştirak etdi. Nərgizi gül-çiçək dəstələri ilə torpağın qoynuna gəlin köçürdülər. Rəvan uzun müddət özünə qapandı. Sevdidiyi insanın yoxluğunu qəbul edə bilmədi. Onun istəyi ilə Nərgizin qara mərmərdən olan baş daşına “Nişanlı məzar. Nişanlısı Rəvandan əbədi xatirə” sözləri həkk edildi. O, tez-tez gəlib məzarı ziyarət edir, göz yaşını axıdaraq təskinlik tapırdı. Doğmaları gələndə elə bil mərmərdən boylanmış şəkildə gülümsəyirdi.